

Esam vienu soli tuvāk e-rēķinu ieviešanai no 2025. un 2026. gada 1/24/24

Projektu vadītāja ilgtspējas jautājumos
nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Alīna Ruskova

Šā gada 24. maijā Finanšu ministrija (FM) iesniedza publiskai apspriešanai Grāmatvedības likuma grozījumu projektu, kas nosaka, ka rēķins būs jānoformē kā strukturēts elektroniskais rēķins. Paredzēts, ka jau ar 2025. gada 1. janvāri Latvijas uzņēmumiem, kas izraksta rēķinus budžeta iestādēm, tie būs jānoformē kā strukturētie elektroniskie rēķini. Citiem uzņēmumiem izmaiņas e-rēķinu prasībās būs piemērojamas no 2026. gada. Šajā rakstā – par pirmajiem publicētajiem e-rēķinu ieviešanas Latvijā grozījumiem.

Kā jau rakstījām iepriekš, 2021. gada 12. oktobrī Ministru kabinets izskatīja un atbalstīja FM sagatavoto informatīvo ziņojumu “Par attaisnojuma dokumentu un preču piegādes dokumentu elektroniskās aprites sistēmas ieviešanu”, nosakot elektronisko attaisnojuma dokumentu un e-rēķinu obligātu lietošanu ne vēlāk kā 2025. gadā. Ziņojums noteica arī e-rēķinu izmantošanu kā obligātu apritē starp komersantiem (*Business to Business – B2B*), kā arī starp komersantu un valsts vai pašvaldības iestādi (*Business to Government – B2G*). Beidzot, 24. maijā, sperts pirmais solis šo prasību nostiprināšanai likumvidē, publiskai apspriešanai iesniedzot grozījumu projektu.

Grozījumi precizē un nosaka tiesisko regulējumu attaisnojuma dokumenta (rēķina), ko izsniedz preces vai pakalpojuma saņēmējam samaksai, noformēšanā, nosakot, ka rēķins noformējams kā strukturēts elektroniskais rēķins. Grozījumos iekļauta atsauce uz konkrēto piemērojamo elektroniskā rēķina standartu un noteiktas šādas prasības:

- strukturēts elektroniskais rēķins ir rēķins, kurš sagatavots, nosūtīts un saņemts strukturētā elektroniskā formātā, kas ļauj to automātiski un elektroniski apstrādāt, un kurš atbilst ES standartam LVS EN 16931-1:2017 “Elektroniskie rēķini. 1. daļa. Elektronisko rēķinu pamatelementu semantisko datu modelis”;
- uzņēmums izraksta elektronisko rēķinu atbilstoši tehniskajai specifikācijai LVS CEN/TS 16931-2:2017 “Elektroniskie rēķini. 2. daļa: Standartam EN 16931-1 atbilstošo sintakšu saraksts”.

Grozījumu projekts paredz, ka no 2026. gada 1. janvāra visiem Latvijā reģistrētajiem uzņēmumiem būs obligāti jānoformē rēķini kā strukturēti elektroniski rēķini. Pārejas noteikumi nosaka, ka ar 2025. gada 1. janvāri Latvijā reģistrētiem uzņēmumiem, kas izsniedz rēķinus budžeta iestādēm, tie jānoformē kā strukturēti elektroniskie rēķini. Savukārt par darījumiem, ko uzņēmums ar budžeta iestādi noslēdzis līdz šā gada 31. decembrim, rēķinu varēs noformēt kā strukturētu elektronisko rēķinu ar 2026. gada 1. janvāri.

Paredzētais e-rēķinu lietošanas obligātums nodokļu maksātāju *B2G* segmentā būs attiecināms arī uz *G2B* (*Government to Business*) un *G2G* (*Government to Government*) segmentu.

Saskaņā ar grozījumiem strukturētu elektronisko rēķinu var nenoformēt:

- uzņēmumi par darījumiem, kad samaksu apliecina ar darījumus apliecināšu dokumentu veidu, kas sagatavojams saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kuri reglamentē nodokļu un citu

maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtību;

- uzņēmumi par darījumiem, kad samaksu apliecina ar attaisnojuma dokumentu (rēķinu), kas sagatavots un ģenerēts Nacionālā veselības dienesta Vadības informācijas sistēmā;
- valsts drošības iestādes par iestādes elektroniskajā aprītē sagatavoto attaisnojuma dokumentu.

Šobrīd tehnisko risinājumu strukturētu elektronisko rēķinu aprītei nodrošina gan Valsts reģionālās attīstības aģentūras uzturētais Latvijas valsts pārvaldes pakalpojumu portāls Latvija.gov.lv un vienotās elektroniskās saziņas platforma – oficiālā elektroniskā adrese (“e-adrese”), gan komerciāli e-rēķinu operatori (PEPPOL¹ pakalpojumu sniedzēji).

Lai noteiktu e-rēķina aprītes kārtību, tostarp tehniskos datu apmaiņas ceļus, piegādes un saņemšanas veidus, nepieciešamos pielāgojumus e-adresē un citus e-rēķinu aprītes tehniskos aspektus, grozījumu projektā dots deleģējums Ministru kabinetam līdz 2025. gada 1. jūlijam izdot noteikumus, kuros būs noteikta e-rēķina aprītes kārtība.

MK noteikumi paredzēs, ka nodokļu maksātāju B2B segmentā obligātās iekšzemes e-rēķinu aprītes nodrošināšanai tiks ieviests risinājums decentralizētai e-rēķinu aprītei, izmantojot trīs elektroniskos nosūtīšanas veidus:

- bezmaksas valsts piegādes risinājums (e-adrese);
- PEPPOL pakalpojumu sniedzēji jeb operatori (maksas pakalpojums);
- individuālā veidā starp nodokļu maksātājiem, proti, rēķina izrakstītājam un saņēmējam vienojoties par aprītes kanālu (piemēram, izmantojot e-pastu vai tiešās programmatūras integrācijas saskarnes).

Projekta anotācijā norādīts, ka tiesiskais regulējums ietekmēs arī Pievienotās vērtības nodokļa likuma subjektus un pienākums izmantot obligāto e-rēķinu sistēmu būs attiecināms tikai uz iekšzemē veiktiem apliekamiem darījumiem. Tādējādi arī Pievienotās vērtības nodokļa likumā ir gaidāmi atbilstoši grozījumi.

Tā kā nav palicis ilgs laiks līdz obligātai e-rēķinu ieviešanai Latvijā, vēlamies uzsvērt, ka ieviešanas process var būt laikietilpīgs un sarežģīts, tādēļ katram uzņēmumam ieviešana jāizvērtē individuāli.

PricewaterhouseCoopers SIA speciālisti labprāt konsultēs jūsu uzņēmumu par e-rēķinu ieviešanu. Mūsu atbalsts būs pielāgots jūsu uzņēmuma vajadzībām, lai nodrošinātu efektīvus risinājumus, kas veicina izaugsmi un ilgtermiņa panākumus. Lai uzzinātu vairāk, lūdzam sazināties ar savu PwC kontaktpersonu vai mūsu komandu.

Juris Boiko
PwC nodokļu pārvaldības un
grāmatvedības nodaļas projektu vadītājs

juris.boiko@pwc.com
Tel: +371 29401250

Artis Vizbelis
PwC nodokļu pārvaldības un
grāmatvedības nodaļas vecākais
konsultants

artis.vizbelis@pwc.com
Tel: +371 26464154

Alīna Ruskova
PwC ESG nodokļu prakses vadītāja

alina.ruskova@pwc.com
Tel: +371 26867608

¹ Pan-European Public Procurement On-Line